

Til alle landets kommuner, helseforetak og statsforvaltere

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

20/15573-186

28.11.2023

Informasjonsbrev nr. 59 om koronavaksinasjonsprogrammet

Dette brevet inneholder opplysninger om

1. COVID-19 er ikke lenger en allmennfarlig sykdom
2. Kommunens plikt til å tilby vaksiner i nasjonalt vaksinasjonsprogram
3. Vaksinasjon utenfor anbefalte grupper
4. Høstens oppfriskingsdose er en oppdatert vaksine

COVID-19 ikke lenger en allmennfarlig sykdom

Helse- og omsorgsdepartementet vedtok 20. november en endring i *Forskrift om allmennfarlige smittsomme sykdommer* som fjerner covid-19 fra denne sykdomslisten. Endringen kommer som følge av anbefalinger fra Helsedirektoratet og FHI.

Dette har ingen betydning for vaksinasjonsprogrammet mot covid-19. Dette vil fortsatt være gratis etter §4a i *Forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram* for de anbefalte pasientgruppene.

Endringen betyr imidlertid at Covid-19-forskriften oppheves, samt at pasienter på lik linje som for andre luftveisinfeksjoner må betale egenandel ved legekonsultasjon for covid-19. Retten til gratis selvtester og behandling faller bort, men kommunen kan fortsatt velge å gi ut gratis selvtester. Legemiddelet Paxlovid, som reduserer risikoen for alvorlig koronasykdom hos personer med høy risiko for å bli alvorlig syke, vil fortsette å være tilgjengelig gratis frem til 1. april 2025.

Kommunens plikt til å tilby vaksiner i nasjonalt vaksinasjonsprogram

Folkehelseinstituttet har i høst hatt informasjonskampanjer i tradisjonelle og sosiale medier for å fremme influensa- og koronavaksinering av risikogrupper. Deler av kampanjen vil fortsette helt frem til nyttår. Vi følger nøye med på utviklingen i vaksinasjonsdekningen i risikogruppene både for influensa og korona. Vi ser at særlig koronavaksinasjonsdekningen er en del lavere enn ønskelig. Nå som vi har sett en tidlig økning i koronasykdom har vi aktivt gått ut og bedt personer i risikogruppene om å vaksinere seg så snart som mulig.

Vi får imidlertid tilbakemeldinger fra befolkningen om at det i noen kommuner er vanskelig å få time til koronavaksinering, og at det er lang ventetid. Om dette skyldes svakheter i timebestillingsløsningen, manglende ressurser eller annet er uklart. For å rekke å beskytte store deler av de mest utsatte gruppene er det viktig at de vaksineres så raskt som mulig. Dette er viktig for de som kan bli alvorlig syke og for sykehuskapasiteten framover mot jul. Vi oppfordrer derfor kommunene så langt det er mulig å øke tilgjengeligheten og kapasiteten der det er lange køer for vaksinering.

Ifølge forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram plikter kommunene å tilby vaksiner mot influensa og korona til sin befolkning etter retningslinjer fra Folkehelseinstituttet. Retningslinjene omfatter både type vaksiner, målgrupper for vaksinasjon og organisering – herunder tidsperiode for vaksinering. Begge vaksiner bør tilbys til de definerte målgruppene hele høst- og vintersesongen så lenge virus er i utbredt sirkulasjon. Hvordan kommunene organiserer tilbudet utover hovedvaksineringen på høsten, er opp til den enkelte kommune. Det bør være mulig å få vaksine innen rimelig tid fra evt. timebestilling (anslagsvis 1-2 uker) og vaksinasjon bør være lett tilgjengelig for risikogrupper.

Koronavaksinasjon utenfor anbefalte grupper

Kommunen er ikke pliktig til å tilby vaksinasjon til personer utenfor de [anbefalte gruppene](#). FHI har imidlertid oppfordret kommunene til å tilby koronavaksine til andre som ønsker vaksine, fordi det ikke finnes et privatmarked for denne vaksinen ennå. Følgende står i FHIs [informasjonsbrev 57](#):

«Enkelte som er utenfor de gruppene som er anbefalt en ny oppfriskingsdose denne høsten, vil ha behov for eller ønske om oppfriskingsdose av andre årsaker. Dette kan være grunnet reise, studieopphold, familiær situasjon eller andre forhold. Kommunene oppfordres til å legge til rette for at også disse kan få en oppfriskingsdose.»

Det er avklart at koronavaksinasjon i disse tilfellene er å regne som utenfor *Forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram*. Det betyr blant annet at kommuner kan ta seg betalt for å gjennomføre vaksinasjonen, og at vanlige regler for rekvirering av legemidler gjelder. Ellers henvises til *Forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram* og *Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler*.

Høstens oppfriskingsdose er en oppdatert vaksine

Vaksinen som tilbys nå i høst er oppdatert. Den inneholder mRNA-koden for omikronvarianten XBB.1.5. Denne informasjonen ser ut til å ikke ha kommet godt nok frem i årets kampanje. Høstens oppfriskingsvaksine er dermed bedre tilpasset nyere virusvarianter. Vaksinen gir god beskyttelse mot alvorlig sykdom, men kan også gi noe beskyttelse mot infeksjon fordi vaksinen er bedre tilpasset virus-varianter som sirkulerer nå. Denne beskyttelsen vil trolig være relativt kortvarig både fordi antistoffresponsen avtar over tid, og det kan komme nye virusvarianter som ikke nøytraliseres så godt av antistoffene vaksinene gir. Vaksinasjon med oppdatert vaksinen kan dermed i noen grad forhindre lette symptomer en viss tid etter vaksinasjon, i tillegg til å gi god og langvarig beskyttelse mot alvorlig sykdom.

Kommunene kan gjerne inkludere dette i sin informasjon til de som tilbys vaksinasjon.

Vennlig hilsen

Are S. Berg
Avdelingsdirektør Smittevern og vaksine

Brevet er elektronisk godkjent

Kopi til HOD og Hdir